

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: **G. D.**
t. č. X
zastoupen opatrovníkem Statutárním městem Brnem, Městskou částí Brno-
střed
sídlem Dominikánská 264/2, Brno

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 2. 2021, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaná rozhodnutím ze dne 3. 9. 2020, č. j. X, odňala žalobci od 10. 10. 2020 invalidní důchod. Námitky žalobce žalovaná napadeným rozhodnutím zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Vycházela z posudku o invaliditě, podle něhož rozhodující příčinou

dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce je zdravotní postižení uvedené v kapitole V., položce 7a přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), tj. porucha osobnosti – lehké postižení, pro kterou se stanoví míra poklesu pracovní schopnosti o 5 – 10 %. Posudkový lékař stanovil u žalobce míru poklesu pracovní schopnosti na horní hranici procentního rozmezí ve výši 10 %. Žalobce proto není invalidní ve smyslu zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce žalobu. Namítá, že posudkový lékař učinil závěr, aniž by podrobněji zkoumal zdravotní stav žalobce. Ten nebyl na jednání přizván, proto si lékař nemohl učinit odpovídající představu o zdravotním postižení žalobce. Žalobce proto navrhuje, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

3. Žalovaná ve svém vyjádření uvádí, že žalobce nesouhlasí s medicínským posouzením svého zdravotního stavu. S ohledem na tuto skutečnost navrhuje, aby soud provedl důkaz odborným lékařským posouzením posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí dle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Pokud nebude tímto posudkem shledáno, že žalobce je invalidní, navrhuje žalovaná zamítnutí žaloby. V opačném případě ponechává rozhodnutí na úvaze soudu.

IV. Posouzení věci krajským soudem

4. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).
5. Žaloba **není důvodná**.
6. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění platí, že při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %.
7. Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity je otázkou odbornou, medicínskou (důchod podmíněný dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem), a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudek této posudkové komise, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími

skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí především (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 12/2013 – 22).

8. Žalobci byl od 19. 4. 2016 přiznán invalidní důchod I. stupně, neboť dle posudku lékaře MSSZ Brno – město je příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce postižení uvedené v kapitole V., položce 8b vyhlášky o posuzování invalidity, tj. mentální postižení lehkého stupně, s mírou poklesu pracovní schopnosti o 40 %. Zdravotní stav žalobce byl posouzen opětovně dne 12. 3. 2019 s obdobným závěrem – byla konstatována lehká mentální retardace s poruchou chování a agresivitou, stejné postižení jako v případě prvního posouzení, a to s poklesem pracovní schopnosti o 45 %.
9. K dalšímu posouzení zdravotního stavu žalobce došlo na základě žádosti o zvýšení invalidního důchodu dne 24. 7. 2020. Dle tohoto posouzení lékaře OSSZ Sokolov je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce zdravotní postižení uvedené v kapitole V., položce 7a přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Lékařka konstatuje smíšenou poruchu osobnosti, kterou hodnotí jako lehké funkční postižení se zhoršenou sociální adaptabilitou, zvýšenou konfliktností, disharmonickými postoji a chováním, s narušením vztahů a společenské komunikace. V odvolacím řízení byl zdravotní stav žalobce znovu posouzen lékařem ČSSZ v Hradci Králové dne 26. 1. 2021 se shodným výsledkem.
10. Jelikož žalobce v žalobě nesouhlasí s posouzením svého zdravotního stavu, vyžádal krajský soud ve smyslu § 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení posouzení zdravotního stavu posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí. Zdravotní stav žalobce byl posudkovou komisí posouzen dne 7. 10. 2021.
11. Posudková komise shrnula dostupnou zdravotní dokumentaci žalobce a výsledky předchozích posouzení jeho zdravotního stavu. Žalobce byl opakovaně psychiatricky vyšetřován, vyšetření z 18 let věku udává lehkou mentální retardaci s poruchami chování ve smyslu agresivních tendencí. V současné době ve výkonu trestu odnětí svobody, zde opakovaně vyšetřován psychiatrem se závěrem: porucha osobnosti s poruchou přizpůsobení, lehká mentální retardace, doporučeno užívání medikace, na které však žalobce dlouhodobě nereflakuje.
12. Posudková komise (stejně jako lékaři OSSZ a ČSSZ při posledním hodnocení zdravotního stavu oproti minulosti) vycházela z vyšetření soudní znalkyní v oboru psychiatrie MUDr. Mgr. Navrátilovou ze dne 22. 5. 2019. Znalkyní byl žalobce shledán plně orientován všemi kvalitami. Intelekt orientačně v pásmu podprůměru, hraniční pro lehkou mentální retardaci, rozhodně se nejedná o středně těžkou MR, sociálně poměrně zdatný, paměť bez specifické poruchy, osobnost patologicky strukturovaná ve smyslu smíšené poruchy osobnosti, dominují rysy impulzivní a disociální, má výrazně snížený práh pro uvolnění agrese. Dobře se orientuje v dění kolem sebe, zvládá používání cizích slov, nedostatek školních dovedností jde spíše na vrub nepodnětnému prostředí.
13. Posudková komise dle obsahu posudku vycházela taktéž ze znaleckého vyšetření MUDr. Holanovou ze dne 31. 8. 2018. Zpráva z tohoto vyšetření však není součástí posudkové dokumentace předložené krajskému soudu a zmínka o takové zprávě neprochází ani zdravotnickou dokumentací, ani dávkovým spisem žalované. Úvahy posudkové komise

vycházející z této zprávy proto nejsou pro krajský soud přezkoumatelné; i s přihlédnutím k této skutečnosti však posudková komise vycházela ve svých závěrech z dostatečné zdravotní dokumentace. Jedná se sice o vadu, nikoliv však zásadní vadu posouzení zdravotního stavu.

14. Na základě zdravotnické dokumentace má posudková komise za prokázanou poruchu osobnosti smíšeného typu při hraničním intelektu na pomezí subnormy a lehké mentální retardace. Přes pokles rozumových schopností však byl žalobce soudní znalkyní shledán poměrně dobře sociálně zdatným, se zachovalou orientací v základních kvalitách i v běžných životních situacích, byl seznámen se společenskými normami. Stran poruchy osobnosti byla prokázána disharmonicky strukturovaná osobnost, s rysy emoční nestability, impulzivity a disociality. Žádný z těchto rysů neměl jednoznačnou dominanci, jednalo se proto o smíšenou poruchu osobnosti. Tíže poruchy odpovídá lehkému postižení dle kap. V pol. 7a) s poklesem pracovní schopnosti 5 – 10%.
15. Posudková komise zvolila procentní míru na horní hranici, kterou dále zvýšila o 10 procentních bodů dle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity z důvodu nižšího intelektu. Pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce proto k datu vydání napadeného rozhodnutí činí 20 %.
16. Zdravotní stav by mohl být hodnocen i jako lehká slabomyslnost, resp. lehká mentální subnorma dle kap. V pol. 8a vyhlášky o posuzování invalidity, s poklesem pracovní schopnosti 10 – 20%. V takovém případě by byla pro mentální retardaci užita dolní procentní sazba, neboť žalobce byl shledán dobře orientovaným v běžném životě. Při zohlednění poruchy osobnosti by v konečném hodnocení byl zvolen stejný pokles pracovní schopnosti, tj. o 20%. Porucha osobnosti však byla u žalobce dominantním zdravotním postižením.
17. Přiznání invalidity 1. stupně v roce 2016 se jeví jako posudkové nadhodnocení, neboť zdravotní stav žalobce byl zhodnocen pouze z jedné doložené psychiatrické zprávy bez kontextu s další psychiatrickou dokumentací a nemohl tak být dostatečně vyhodnocen.
18. Závěry posudkové komise se krajskému soudu s ohledem na podklady shromážděné ve správním spise a posudkové dokumentaci jeví jako úplné a přesvědčivé. Oproti posouzení v minulosti vycházeli posudkoví lékaři žalované i posudková komise MPSV z rozsáhlejší lékařské dokumentace (psychiatrická vyšetření v průběhu výkonu trestu a zejména posudek soudní znalkyně MUDr. Mgr. Navrátilové ze dne 22. 5. 2019). Tyto podklady poskytují dostatečnou oporu pro závěr, že i přes dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav v důsledku smíšené poruchy osobnosti a intelektu na hranici subnormy a lehké mentální retardace, nečiní pokles pracovní schopnosti žalobce alespoň 35 %, a žalobce tudíž není invalidní. Posudková komise akcentuje v souladu s § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění funkční hledisko, tj. že žalobce je v běžných sociálních situacích dobře orientovaný a smíšená porucha osobnosti nedosahuje úrovně středně těžkého postižení, které by bylo charakterizováno stavem s podstatným narušením pracovního a společenského fungování. V rámci zjištěného postižení posudková komise zvolila procentní míru poklesu pracovní schopnosti na horní hranici, včetně zvýšení dle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity
19. Posudek o zdravotním stavu se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, a to i těmi, které ve správním řízení uváděl žalobce. Ten akcentoval zejména skutečnost, že nemá zázemí a možnost ubytování, resp. ani s invalidním důchodem v prvním stupni ve svém

životě nevystačí. Námitky žalobce proti posouzení zdravotního stavu v žalobě se pohybují ve zcela obecné rovině. Lze proto konstatovat, že ze správního spisu i posudku o zdravotním stavu dle § 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení vyplývá, že posudkoví lékaři se zdravotním stavem žalobce podrobně zabývali.

20. Žalobce sice je omezen ve svéprávnosti, nicméně žalovaná ani krajský soud nemají žádné podrobnosti týkající se řízení ve věci omezení svéprávnosti a tato skutečnost sama o sobě neimplikuje, že je žalobce invalidní.
21. Zbývá dodat, že v řízení ve věci invalidního důchodu, které závisí na posouzení zdravotního stavu, je možné provést osobní vyšetření posuzované osoby v rámci zjišťovací lékařské prohlídky ve smyslu § 8 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, podle něhož *okresní správa sociálního zabezpečení provede zjišťovací lékařskou prohlídku na základě žádosti správního orgánu, který vede řízení, pro jehož účely je posudek žádán*, příp. v rámci kontrolní lékařské prohlídky dle § 8 odst. 3 téhož zákona. Žádný právní předpis však nestanoví povinnost takové vyšetření vždy nutně provést. Jedná se pouze o možnost, kterou žalovaná, posudkoví lékaři či posudková komise disponují, nedostačuje-li k přijetí posudkového závěru předložená zdravotnická dokumentace (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2012, č. j. 4 Ads 65/2012 – 21, ze dne 20. 6. 2012, č. j. 6 Ads 21/2012 – 30, nebo ze dne 22. 6. 2017, č. j. 10 Ads 337/2016 – 33). Ani skutečnost, že žalobce nebyl přizván k osobnímu vyšetření posudkovým lékařem, proto nezpůsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí či neobjektivitu posouzení zdravotního stavu za situace, kdy posudkoví lékaři měli dostatek podkladů pro své závěry.
22. Jelikož okolnosti zjištěné v průběhu správního řízení nenasvědčují tomu, že by dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce byl příčinou poklesu míry pracovní schopnosti žalobce nejméně o 35 %, a žalobce tak byl invalidní ve smyslu zákona o důchodovém pojištění. Ani v průběhu jednání nevyšly najevo žádné skutečnosti, které by tyto závěry relevantně zpochybnilly. Žalobní námitky proto soud neshledal důvodnými.

V. Závěr a náklady řízení

23. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl v řízení úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení ex lege (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 8. prosince 2021

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení: X